

Hva et kurs i asbestsanering bør inneholde

Et kurs i asbestsanering må ha et bestemt innhold for å oppfylle forskriftskrav og for å sikre en god kvalitet på asbestsaneringen.

Kurset i seg selv gir ikke tillatelse til å arbeide med **asbest**. Men dere må bekrefte at kurset er gjennomført når dere sender søknad om Arbeidstilsynets **tillatelse til å arbeide med asbest**. Kurset skal gi god nok opplæring til at arbeidstakere trygt kan settes til arbeid med asbest i en virksomhet som har tillatelse.

Varighet på kurs

Arbeidstilsynet skiller her på utvendig sanering av asbest, innvendig sanering av asbest og enklere håndverksarbeid med asbest.

Arbeidstilsynets praksis er:

- For tillatelse til utvendig sanering av asbest krever Arbeidstilsynet et kurs på 2 dager.
- For tillatelse til både utvendig og innvendig asbestsanering krever Arbeidstilsynet et kurs på 3 dager.
- For enklere håndverksarbeid, for eksempel hulltaking i forbindelse med rør- eller elektrikerarbeid, krever Arbeidstilsynet kurs på 1–2 dager.

Det er innholdet i opplæringen som er vesentlig – ikke varigheten.

Innhold i kurs

Både teoretisk og praktisk opplæring er vesentlig for å kunne gi den enkelte kursdeltaker nødvendig kunnskap til å kunne utføre arbeid med asbest på en sikker og forskriftsmessig måte. Det er viktig å legge opp til en god dialog mellom kursholdere og deltagere under hele opplæringen for å sikre at både teoretisk og praktisk innhold er forstått.

Enkelte av punktene nedenfor er kun relevante for innvendig sanering. Punktene 1–6 og 9–15 er generelle punkter som er relevante uavhengig av om kurset er for utvendig eller innvendig sanering. Punkt 7 og 8 varierer med type oppdrag.

1. Hva er asbest og hvor er det brukt

- Hva er asbest?
- Hvilke produkter er asbest brukt i?
- Hvor kan vi finne disse produktene i dag?

2. Kartlegging

- Byggets historie
- Innkapsling av asbest

3. Risikovurdering

- Hva er risikovurdering i forbindelse med asbestsanering?
- Hvorfor er det viktig?
- En enkel tilnærming til begrepet [risikovurdering](#).

4. Grenseverdi og prøvetakingsmetoder

- Grenseverdi og normer for asbest i luft
- Aktuelle prøvetakingsmetoder i forbindelse med kartlegging av bygg før asbestsanering starter: materialprøvetaking, tape-prøver, passive luftprøver
- Luftprøvetaking i etterkant av asbestsanering
- Innsending av prøver og kontakt med laboratoriet som skal analysere.

Merk at flere analysemetoder og prøvetakingsmetoder kan brukes, og kontakt med analyselaboratoriet som skal motta asbestprøven bør opprettes før prøvetaking skjer. Informasjon om dette må inngå som en del av kurset.

5. Regelverk om asbest

[Kjemisk og biologisk helsefare i arbeidsmiljøloven § 4-5](#)

[Asbest i forskrift om utførelse av arbeid kapittel 4](#)

[Arbeidsmiljøforskriftene](#)

6. Asbest og helse

- Helseeffekter ved eksponering for asbestfiber
- Kombinasjonen asbest og røyking

Opplæring om asbest og helse skal gis av lege eller annet helsepersonell med nødvendig kompetanse.

7. Personlig verneutstyr

- Åndedrettsvern, inkludert prøving og tetthetstesting åndedrettsvern og åndedrettsvernets begrensninger
- Bekledning

Mer om [bruk av personlig verneutstyr ved asbestarbeid](#)

8. Utstyr

- Støvsuger
- Undertrykksvifter (sørger for undertrykk og luftrensing)
- Undertrykksmålere
- Annet verktøy

Noen viktig detaljer som må være med i kurset:

- Undertrykksviften har som regel tofiltere: Forfilter (grovfilter) og «asbestfilter» som skiller ut minst 99,99 % av asbeststøvet (Hepafilter som filtrerer 99,997 % av asbeststøvet er vanligst i bruk). Grovfilteret er billigst og bør skiftes minst én gang per dag når utstyret er i bruk.
- Støvsugeren skal ha kapasitet på mer enn 3 500 liter/minutt og ha asbestfilter (minst 99,99 % av asbeststøvet skal filtreres).
- Kapasitet på undertrykksvifte bør være romvolum (V) x10 per time.

9. Saneringsteknikk

- Praktiske øvelser i saneringsteknikk og sikre arbeidsmetoder
- Praktisk testing av saneringsutstyr
- Øvelser i bygging av sluser der en får demonstrert opprettelse av undertrykk og måling av undertrykk
- Testing og øvelse i bruk av personlig verneutstyr
- Prosedyre for rengjøring av den sanerte asbestsonen før den åpnes igjen

De praktiske øvelsene, både utvendig og innvendig, bør ledes av en kompetent sanerer, det vil si en person med praktisk erfaring fra saneringsbransjen.

Noen viktige detaljer:

- Hvordan beregne volumet (V) i et rom som skal settes under undertrykk.
- Hvordan måler man undertrykket? Dersom man velger å bruke et enkelt manometer bør undertrykket være 10–14 pascal.
- Hulltaking i asbestholdige plater: I tilfeller der asbestholdige plater ikke kan fjernes, og det er nødvendig å ta hull i disse, finnes det utstyr og metoder som kan benyttes uten at det frigjøres fibrer til rommet.

10. Avfallshåndtering

- Innpakking
- Merking
- Lagring under arbeid
- Sikring av at fiber ikke spres under transport til avfallsdeponi

11. Hygiene under og etter sanering

- Hygienekrav ved ulike typer sanering
- Krav til dusj
- Rengjøring av arbeidsklær og utstyr

12. Nødprosedyrer

Det kan for eksempel være:

- Prosedyrer for å hindre støvspredding i tilfeller med strømstans og dermed tap av undertrykk i saneringssonen.
- Prosedyrer for nødsituasjoner der arbeidstakere i saneringssonen trenger legehjelp for eksempel ved illebefinnende eller skade.

13. Søknad om tillatelse til å arbeide med asbest

Informasjon om hva som skal inngå i en søknad til Arbeidstilsynet om tillatelse til asbestarbeid.

Les mer her: [Søk om tillatelse fra Arbeidstilsynet](#)

14. Instruks for håndtering av asbestholdig materiale

Kurset må inneholde opplæring av hva som må være med i en [instruks for arbeid med asbest](#).

15. Melding til Arbeidstilsynet

Alle virksomheter med tillatelse til asbestarbeid skal sende en melding om arbeidsoppdrag i med asbest i god tid før det finner sted. Kurset må derfor inneholde informasjon om dette:

- Når melding skal sendes
- Hva som skal inngå i meldingen
- Hvor du finner [Arbeidstilsynets meldingsskjema](#)

16. Skriftlig prøve

Det er viktig at kursholder har en skriftlig prøve for å kunne dokumentere at kursdeltakeren har fått den nødvendige kompetansen.

17. Personlig kursbevis

Hver deltaker må få et personlig kursbevis.

Det er en fordel om kursbeviset også dokumenterer innholdet i kurset. Kursbevis som har denne informasjonen kan brukes til å dokumentere opplæring i asbestarbeid ved søknad til Arbeidstilsynet om tillatelse til asbestarbeid.

Forny opplæringen hvert tredje år

Arbeidstilsynet krever at en fornyet opplæring skal skje minimum hvert tredje år. Denne opplæringen trenger ikke være like omfattende som ved første gangs opplæring. Hensikten er å repetere viktige forhold ved asbestarbeid og å bli oppdatert på eventuelt nye metoder, nytt arbeidsutstyr eller teknologisk utvikling som reduserer risiko for eksponering for asbest.

Virksomheter som selv har kompetent personell som står for opplæringen bør likevel vurdere å delta på eksterne kurs av og til. Det kan være veldig nyttig å få ny kunnskap og å få ta del i andre virksomheters erfaringer.

Praksisperiode med kompetent asbestsanerer

Arbeidstilsynet anbefaler en praksisperiode sammen med en kompetent asbestsanerer etter førstegangs opplæring. Dette bør skje før vedkommende kan settes til selvstendige oppdrag. Å bli en god sanerer krever øvelse.

Regelverk

[Innholdet i opplæring i arbeid med asbest i forskrift om utførelse av arbeid § 4-5](#)
